

PODAJ CEGŁĘ W OLSZTYNIE

Budowniczowie zamku w olsztynie – gra planszowa

Pomysł i idea: Monika Wysocka-Kawa

Projekt: Uczestnicy warsztatów „Nie od razu zamek zbudowano”

Testerzy wersji beta: Uczestnicy Wieczoru Gier Regionalnych

Autorzy pytań: Pracownicy Muzeum Warmii i Mazur

Projekt plastyczny i przygotowanie do druku: Studio Zielone A Agnieszka Kamińska

Druk: Zakład Poligraficzny Spręcograf s.c. Jacek Wachowski, Maciej Wachowski

Donatorzy: Muzeum Historii Polski w ramach Programu „Patriotyzm Jutra”, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Fundacja Szalony Krasnolud

Wydawca: Fundacja Szalony Krasnolud

historia powstania gry

W 2016 roku Fundacja Szalony Krasnolud została poproszona przez Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie o przeprowadzenie warsztatów projektowania gry planszowej podczas jednego ze spotkań cyklu Wakacyjne Czwartki z Mikołajem Kopernikiem.

Tematem przewodnim tego spotkania był zamek w Olsztynie. Warsztaty, w których bardzo aktywny udział brały zgromadzone na dziedzińcu zamkowym dzieci, zaowocowały powstaniem projektu gry „Budowniczowie zamku w Olsztynie”, który został oparty na rzucie poziomym olsztyńskiego zamku z połowy XIX wieku Ferdinanda von Quasta. Projekt ten został doszlifowany podczas prowadzonych przez Fundację Szalony Krasnolud zajęć profilaktycznych dla dzieci ze szkół gimnazjalnych. Ukończoną grę przetestowano podczas Wieczoru Gier Regionalnych zorganizowanego przez Panią Martę Kruk (przewodnika PTTK, pracownika Miejskiej Informacji Turystycznej w Olsztynie). Gra uzyskała niezwykle ciepłą opinię, w szczególności od miejscowych przewodników i dzieci biorących udział w spotkaniu.

**fundacja
szalony
krasnolud**

o fundacji stów kilka

Fundacja działa od 05.05.2015 roku. Od ponad trzech lat w ramach autorskich projektów Moniki Wysockiej-Kawy (fundatorki i zarazem prezes zarządu) oraz Arkadiusza Kawy (członka zarządu, bez którego Fundacja by nie powstała) przeprowadziła setki szkoleń i warsztatów gier planszowych (w tym szachów i warcabów), modelarskich. Zorganizowała i przeprowadziła dziesiątki turniejów szachowych oraz gier planszowych i bitewnych, kilka konkursów dla dzieci i młodzieży, których owocami były wydane przez nią: gra karciana „Eko Piotruś - Parki Narodowe” i dwie gry planszowe „Leśna przygoda” oraz „Budowniczowie zamku w Olsztynie” – narzędzie projektu „Podaj cegłę w Olsztynie”.

Zapraszamy do brania udziału w projektach Fundacji i do współpracy z nią:

www.szalonykrasnolud.pl

Fundacja.Szalony.Krasnolud

+ u

quiz o

+ niku

..... (rozwiązanie rebusu)

Urodził się w 1473 roku w .....

Studia rozpoczął w 1491 roku w .....

Następnie we Włoszech studiował ..... i .....

W latach 1516 – 1521 mieszkał w olsztyńskim zamku, gdzie pracował jako
..... dóbr kapituły warmińskiej.

W olsztyńskim zamku, na ścianie krużganka, można zobaczyć jego
..... astronomiczną (pierwsze olsztyńskie graffiti).

W dziele „De revolutionibus orbium coelestium” udowodnił, że to
..... krąży wokół ....., a nie odwrotnie.

Do końca życia mieszkał we .....

ZABAWA W PARY

połącz słowo z właściwym jego określeniem

krużganek

równonoc, wyznaczona za pomocą tablicy astronomicznej

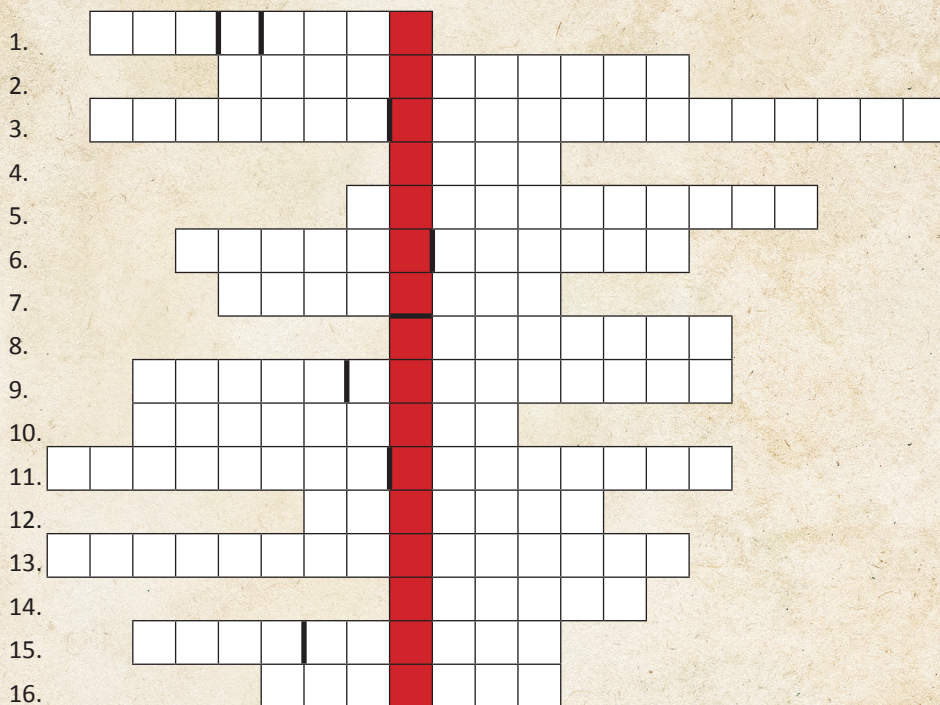
aequinoctium

dokument, który dotyczył wagi i ceny bochenka chleba

taksa chlebowa

zewnątrzny korytarz zamkowy łączący komnaty zamkowe

KRZYŻÓWKA

Hasła:

1. Założyciel Olsztyna.
2. Rodzaj sklepienia znajdującego się w sali administratora olsztyńskiego zamku.
3. Służyła Mikołajowi Kopernikowi do wyznaczenia momentu równonocy wiosennej.
4. Drzewo, które znajdowało się na dziedzińcu olsztyńskiego zamku, nieodłączny symbol Ogólnopolskich Spotkań Zamkowych „Śpiewajmy poezję”.
5. Nazwa toalety (ubikacji) w czasach Mikołaja Kopernika.
6. Jego imieniem nazwano salę w południowym skrzydle olsztyńskiego zamku.
7. Drewniane balkony obronne w południowym skrzydle olsztyńskiego zamku.
8. Kwiat, który Mikołaj Kopernik trzyma w dłoniach na portrecie autorstwa Tobiasza Stimmera.
9. Narzędzie astronomiczne przypominające kulę, z którego korzystał Mikołaj Kopernik.
10. Reprezentacyjna sala narad w olsztyńskim zamku (inaczej jadalnia w budynkach klasztor-nych, seminariach duchownych).
11. Pierwszy dyrektor muzeum w Olsztynie po zakończeniu II Wojny Światowej.
12. „Traktat o ....” – dzieło Mikołaja Kopernika o wartości pieniądza.
13. Wojna, w czasie której najemnicy krzyżacy zajęli olsztyński zamek.
14. Przyrząd astronomiczny na obrazie Jana Matejki, którego w czasach Mikołaja Kopernika jeszcze nie wymyślono.
15. Kamienna rzeźba znajdująca się na dziedzińcu olsztyńskiego zamku, przedstawiająca woja.
16. Znajduje się na dziedzińcu olsztyńskiego zamku, zgodnie z legendą: „kto wrzuci do niej monetę, na pewno wróci do Olsztyna w przyszłości”.

Zamek w Olsztynie zbudowano w drugiej połowie XIV wieku. W latach 1516–1519 i 1520–1521 administratorem był tutaj Mi-

kołaj Kopernik. Dzisiaj olsztyński zamek jest główną siedzibą Muzeum Warmii i Mazur.

W czasach Kopernika zamek składał się z dwóch równoległych skrzydeł gotyckich połączonych w czworobok murami kurtynowymi. Brama na dziedziniec znajdowała się, jak obecnie, po stronie wschodniej. Wieża w narożniku południowo-zachodnim pełniła funkcję strażnicy, na niższych poziomach była przystosowana do użycia ręcznej broni palnej. Skrzydło północne – reprezentacyjno-mieszkalne, z krużgankiem na piętrze – jest podpiwniczone. W piwnicach znajdowały się skarbiec i arsenał. Nad główną kondygnacją są jeszcze dwa piętra spichrzowo-obronne. Piętro reprezentacyjne składa się z kaplicy, refektarza i apartamentu administratora. W kaplicy zachowało się sklepienie gwiaździste czteroramienne, nad refektarzem i apartamentem wznoszą się sklepienia kryształowe, których budowę można łączyć z okresem pobytu Kopernika.

Nad wejściem z krużganka do komnaty mieszkalnej zachowała się bezcenna pamiątka pobytu wielkiego uczonego w Olsztynie. Jest to tablica astronomiczna (wykres równonocy wiosennej), wykonana przez niego własnoręcznie w 1517 roku.

W południowym skrzydle zamku miał mieszkanie burgrabia. Ponadto znajdowały się w nim izby dla urzędników i rzemieślników oraz pomieszczenia gospodarcze, a od 1530 roku – nowa kaplica (nazywana dziś Salą Marcina Kromera). Na południowym skrzydle zamku zachowała się oryginalna średniowieczna hurdyca. Jest to osadzony na murze i wysunięty na zewnątrz drewniany ganek obronny, umożliwiający kontrolę nad przejazdem do bramy zamku.

Wschodnie skrzydło barokowe wzniesiono w latach 1756–1758. Zamieszkiwali w nim administratorzy w ostatnich latach przed zaborem Warmii przez Prusy w 1772 roku.

W zamku olsztyńskim odbywają wystawy zbiorów artystycznych i historycznych: sztuki dawnej i współczesnej, rzemiosła artystycznego, etnografii, archeologii i pamiątek historycznych. Stała wystawa poświęcona jest Kopernikowi.

Zapraszamy do odwiedzania Muzeum Warmii i Mazur i do współpracy z nim:

www.muzeum.olsztyn.pl

Muzeum Warmii i Mazur

DONATORZY:

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”.
Wkład własny sfinansowany w całości ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

PARTNERZY:

SKŁAD I DRUK:

WYDAWCA:

fundacja
szalony
krasnolud